Ч. 221 (14.118). Львів, середа 21. серпня 1935. Poczłowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Припинення трьох українських часописів у Львові.

Як довідуємося, львівське городське староство припинило видавання часописів, що їх видавали наші націоналізуючі: літературно-суспільний двотижневик „*Дажбог*", якого нач. редактором був Богдан Кравців, тижневик „*Рідний Ґрунт*" та місячник для дітей „*Юні Друзі*". Всі ці часописи друкувалися в друкарні „Слово" при вул. Чацького 6. де покищо находилися їх адміністрації та редакції, а відповідальним редактором їх був відомий уже на львівському ґрунті власник „Української Реклями", п. Іван Шавель.

Притокою до припинення згаданих часописів мало бути те, що І. Шавель виїхав зі Львова і гимсамим не міг з правного боку бути відповідальним редактором.

Італія не погодиться на непевне становище у своїх кольоніях.

ЗАЯВА БАР. АЛЬОЙЗІЯ.

ПАРИЖ, 20. 8. ПАТ. Авас повідомляє: Барон Альойзі в декларації, яку зложив кореспондентам закордонної преси, заявив: Шеф італійського уряду Мусоліні виложив цілі італійського уряду в справі Абісинії в розмові з Іденом, коли той був з візитою в Римі. Італійський уряд теж був повідомлений, я особисто потвердив італійські домагання напередодні конференції. Головна мета Італії це якраз безпека. Італія у згоді з Францією і В. Британією веде спільну політику в Европі. Ми рішені вести її надалі й думаємо, що париська конференція ніяк тому не перешкоджає. Італія мусить відогравати в Европі таку саму вирішну ролю як Франція і Велика Британія. Не побоюємось, щоб в Европі будьщо загрожувало нашій безпеці, але не хочемо, щоб виконуванню нашої ролі в Европі могло перешкаджати непевне положення в наших кольоніях. За останніх 50 років ми підписали з Абісинією різні договори. Абісинія ніколи цих договорів не дотримувала.

Після тієї заяви ставили бар. Альойзієві запити. Відповідаючи на запити бар. Альойзі сказав, що Італія зібрала в Еритреї і Сомалі 200.000 вояків, коли Абісинія виставила 450.000. Збройні операції в Африці в нічім не можуть вплинути на політику Італії щодо Австрії. У тій справі Італія є згідна з Францією і В. Британією та наміряє разом з тими державами збільшити зусилля, щоб здійснити наддунайський договір.

АБІСИНСЬКА НЕБЕЗПЕКА.

ПАРИЖ, 20. 8. ПАТ. Авас повідомляє про відповіді бар. Альойзія на запити представників преси: Альойзі заявив, що Італія відкинула французькі і британські проекти, бо, хоч і давали вони контролю над почтою і телеграфом та прикордонною поліцією, але не давали ніяких гарантій безпеки. Пропозиції завести технічних дорадників до абісинської адміністрації, поліції й армії не нові. Зрештою такі спроби вже були, висліди завжди були слабі.

Тому, що журналісти сумнівалися про абісинську небезпеку для італійських кольоній Альойзі заявив: Маю надію, що зможемо переконати закордон про цю небезпеку. Зрештою у справі своєї безпеки, кожний сам для себе є суддею. Абісинія зробилаб була краще, якби не нападала італійців в Уаль-Уаль. Італія була там уже від 5 років і коли Абісинія думала, що італійці є там безправно, могла звернутись до Ради Ліги Націй, як член Ліги.

ПРОТИ ПРОТЕКТОРАТУ.

ПАРИЖ, 20. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Аддіс-Абеби: Абісинська опінія, не зважаючи на розвій подій, рішуче протиставиться протекторатові Італії над краєм та має надію, що великодержави на таку розвязку теж не погодяться.

Нова політична партія в Югославії.

БІЛГОРОД, 20. 8. ПАТ. Аґенція Аваля повідомляє: Створили виконавчий комітет, щоб оснувати нову партію. До комітету вибрали на провідників: Становича, Стояндиновича, Корошеца і Спаго. Праці організаційного комітету зачинаються негайно. Програма нової партії така: завести політичну свободу та продовжувати теперішню закордонну політику. Партія висказалася за монархією і за династією Караджурджевичів, за єдданням народу та за льокальною автономією. Створення тієї партії дожидав цілий край віддавна та вістку про її появу приняв із задоволенням. Можна добачуватись у тім доказу, що уряд Стояндиновича йтиме шляхом правдивої демократії.

Дожидають, що до нової політичної партії, що її творять Становіч, Стояндинович, Корошец і Спаго приступлять інші політичні партії, а саме відлам національної правиці, незалежні демократи та хорватські народовці. Теж югославянські радикали підтримають політику уряду Стояндиновича.

Німецькі „кораблі самогубців".

ЛЬОНДОН, 20. 8. ПАТ. „Дейлі Геральд" повідомляє, що німецька адміралія шукає добровольців до залоги фльоти „кораблів самогубців". Йде про новий тип кораблів, якого примінення може счинити повний переворот у морській війні. Кола німецької маринарки сподіються, що ті малі кораблики, незвичайно скорі, озброєні в торпеди, доведуть до того, що великі морські одиниці щезнуть. Переведені тайні проби мали дати найкращі висліди. Згадані кораблики є коротші як 20 м., не мають ніяких щоглі, над водою стремить тільки невеличкий комин. На обох боках є рури, якими викидають торпеди. На кораблі змонтований мотор, сили тисяча коней, що дозволяє розвинути скорість 40 вузлів. Залога три або чотири моряки. Ті кораблики будуть дуже важкою ціллю для великих кораблів, які вони можуть з близької віддалі торпедувати. По сторпедуванні „кораблі самовбивці" легко можуть сховатися тим більше, що майже не вистають на рівень моря та є дуже поворотні. Німецька адміралія признається, що ті кораблики поцілені бульяким стрільном, будуть відразу затоплені. Тому й назвали їх „кораблями самогубців". Однак німецька адміралія є певна, що страти по ворожому боці будуть без порівнання більші.

Величезний успіх през. Рузвельта.

ВАШИНҐТОН, 20. 8. ПАТ. Президент Рузвельт відніс нині знамениту перемогу: палата репрезентантів ухвалила більшістю 194 проти 168 „біл" Джофрея, що вводить контролю над вугляним промислом. Президент домагався прияти цей закон, хоч мав опозицію у власній демократичній партії. Обітницею заведення цього закону, Рузвельт міг у червні ц. р. стримати від страйку 450.000 вуглекопів. Чи сенат цей проєкт ухвалить, іще не знати.

Присилайте передплату!

Неоправданий і незрозумілий виступ нашого жіноцтва.

Львів, 20. серпня 1935.

У наших руках машинопис, що має назву „Жіноцтво і вибори". Під цією назвою є ще один вимовний напис, а саме підкреслене слово „Комунікат". Хтож це комунікує? Отже під комунікатом написано таке: „За українське зорганізоване жіноцтво: Олена Федак-Шепарович, Марія Біляк, Анна Палій, Марія Мудрик". У комунікаті читаємо: „Подаємо до відома українському громадянству, що українське жіноцтво не бачить можливости брати участь у найблизших виборах до польських законодатних тіл". — Чому — спитаєте? — Про це в комунікаті читаємо: „На листі українських кандидатів, устійненій проводом Українського Національно-Демократичного Обєднання, яке є одинокою українською партією, що бере участь у виборах, не находиться ні одна жінка". Якже до того дійшло, що ця сама партія, яка в усіх дотеперішніх виборах проводила до законодатних установ аж дві жіночі кандидатури, тепер нагло не провела ні одної жінки в кандидати? — На це в комунікаті теж маємо відповідь такого змісту: „Для пояснення додаємо, що українське зорганізоване жіноцтво видвигало на одиноке місце, яке УНДО давало жінкам, кандидатуру голови Союзу Українок, п-ю Мілену Рудницьку. Одначе урядовий табор, з яким УНДО заключило виборчий компроміс, відкинув видвигнену кандидатуру, а УНДО прийняло це до відома і запропонувало, щоб українське зорганізоване жіноцтво поставило іншу кандидатку, на яку погодилисьби урядові чинники. Таке ставлення справи було нижче гідности українського зорганізованого жіноцтва і воно ніякої іншої кандидатури не видвигнуло, вважаючи, що є недопустиме, щоби посторонні чинники рішали про те, хто має репрезентувати українське жіноцтво".

З наведеного комунікату довідуємося про дві основні речі, а саме: 1) що УНДО рішило провести жіночу кандидатуру до сойму і 2) що Союз Українок, чи точніше його управа, стануля на становищі, що кандидаткою УНДО на посолку має бути або теперішня голова Союзу Українок п-і Мілена Рудницька, або ніхто інший зпоміж жінок.

Провід Українського Національно-Демократичного Обєднання, як довідуємося, дійсно ви-

сунув кандидатуру б. посолки Мілени Рудницької при теперішніх виборах до сойму, але не тому, що вона є головою Союзу Українок, але тому, що вона є громадянською діячкою, що була членом Центрального Комітету УНДО і тому, що вважав її відповідною кандидаткою на посольське становище. Крім того висунув її кандидатуру ще й тому, що вона на Народньому Комітеті 6. липня цілковито підтримала теперішню політику партійного проводу і голосувала за участю у виборах.

Але УНДО зробило виборчий компроміс. А в суті кожного і всякого компромісу між двома чинниками чи контрагентами від віків і по нинішній день лежить те, що коли одна сторона висуває якісь побажання чи постуляти і якщо друга сторона на них іде, то тимсамим має право на аналогічні побажання та постуляти й друга сторона до першої. Без обопільних уступок ніякий компроміс неможливий. У нас деякі чинники бажалиб розуміти справу так, що при компромісі українці мають диктувати, а друга сторона має цей диктат виконувати. Таксамо розуміє компроміс багато діячів і по польській стороні з тією лише ріжницею, що тут поляки мають диктувати, а українці все сліпо виконувати. А це, очевидно, не має нічого спільного з істотою компромісу.

При виборчому компромісі в нашому випадку польська сторона пішла на 15 українських мандатів, погодилася на наших, виключно нами висунених кандидатів, але на самому початку поставила застереження щодо декого з висунених кандидатів, яких УНДО обороняло; колиж ця оборона була безвиглядна, тоді УНДО заміниле їх іншими громадянами. Зовсім окремий характер мала боротьба за кандидатуру п-і Мілени Рудницької. Проти цієї кандидатури були з польського боку відразу заміти, але їх вдалося ослабити й переконати, що ця кандидатура потрібна. Справу з уваги на те залишено відкритою. Заходи проводу УНДО щодо цієї кандидатури тривали більше трьох тижнів. Для п-і Рудницької була зарезервована сокальська виборча округа, яка з тієї причини до останніх днів перед передвиборчими зборами була необсаджена ніким іншим. Про все те була докладно поінформована п-і Мілена Рудницька, голова Союзу Українок. І на диво ці заходи й „торги" за її кандидатуру не були ніким зпоміж „зорганізованого жіноцтва" скваліфіковані як щось, що є „нижче гідности українського зорганізованого жіноцтва". Те саме зорганізоване жіноцтво висилало окрему делегацію до Підлютого, до Митрополита Андрія, щоби він окремим листом, адресованим до міністра внутрішніх справ п. М. Косцялковського, підтримав кандидатуру п-і Мілени Рудницької. Про це провід УНДО знав і не мав нічого проти таких заходів. Отже „зорганізоване жіноцтво" здавало собі хіба справу з труднощів, із якими получена була ця кандидатура, коли йшло аж на такі заходи. І крім того не вважало теж тих заходів за щось, що є „нижче гідности зорганізованого жіноцтва".

Не зважаючи на те, Союз Українок, точніше його управа, прийняли постанову, що до сойму може кандидувати тільки п-ні Мілена Рудницька і ніхто інший з жінок. Для УНДО така постанова була незрозумілою несподіванкою. Бож хіба можна і треба засаду ставити вище від особи, якаб вона не була. Краще було висунути іншу жіночу кандидатку, коли по довгих зусиллях кандидатура п-ні Мілени Рудницької стала нереальною, ніж вязати та ідентифікувати все зорганізоване жіноцтво та його постуляти виключно з одною особою. Хіба на Галицькій Землі є ще доволі жінок і поза головою Союзу Українок, які зумілиб гідно репрезентувати українське жіноцтво?! Отже жінки могли мати свою кандидатку, але самі цього не хотіли. При цьому слід підкреслити, що неправдою є те, що подане в комунікаті, а саме: вимога УНДО, „щоби укр. зорг. жіноцтво поставило іншу кандидатку, на яку погодилисьби урядові чинники". УНДО спершу рахувалося з тим, що може прийдеться замість п-ні Мілени Рудницької поставити іншу кандидатку, але коли йому стала відома постанова проводу Союзу Українок про те, що або п. Мілена Рудницька, або ніхто, тоді взагалі до нікого за іншою кандидаткою не зверталось і ніяких „вимог" до неї не ставило.

Таким чином „зорганізоване жіноцтво" проголошує виборчу абстиненцію не тому, що засадничо є проти участи у виборах і не тому, що УНДО не хотіло висунути жіночої кандидатури, але виключно тому, що жіночою кандидаткою з УНДО не є п-ні Мілена Рудницька. Отже справа одної особи рішила тут про все і перекреслила ширший національний інтерес, перекреслила громадянські вимоги, політичну українську рацію і партійну дисципліну самої кандидатки і першої із підписаних під комунікатом.

Бо треба памятати, що п-ні Мілена Рудницька і п-ні Олена Шепарович є членами Центрального Комітету УНДО, а як таких їх вяже постанова Народнього Комітету і постанови Центрального Комітету УНДО в справі виборів і в справі виборчого компромісу. Проголошуючи й апробуючи виборчу абстиненцію, вони тим самим попали в гострий конфлікт із постановами УНДО. Таким чином вони мабуть самі перекреслили свої організаційні та громадсько-політичні звязки з УНДО. Бо інакше це розуміти годі!

Ясно, що якби п-ні Мілена Рудницька була нині кандидаткою, тоді все булоб у повному порядку, бо не тільки не булоб комунікату про виборчу абстиненцію зорганізованого жіноцтва, але навпаки — був би заклик до всього жіноцтва взяти масову участь у виборах. Так то виглядає ціла справа засадничого становища „зорганізованого жіноцтва" до виборів.

А тепер звернемо увагу на ще одну „дрібничку". Під комунікатом про виборчу абстиненцію є між іншим підпис п-ні Марії Білак, якої муж кандидує на посла. Якже це розуміти? Виходить, що наше зорганізоване жіноцтво хоче — не знаємо — чи ділити чи просто осмішувати навіть поодинокі родини такими засобами, як противиборчий поклик чи виборча абстиненція. Думаємо, що таких аномалій в нашому житті хіба не повинно бути. Так само не віримо в те, щоби загал українського патріотичного жіноцтва міг погодитися з тим, щоби в нинішніх важких часах здержатись від участи у виборах тільки тому, що до сойму не кандидує п-ні Мілена Рудницька. Ми певні, що наші національно здисципліновані жінки поступлять у цій важній справі так, як поступили делегатки Союзу Українок на передвиборчих зборах у Перемишлі, де віддали всі свої голоси на українського кандидата, кермуючись при цьому найвищим національним імперативом, бо імперативом української національної рації.

Культурно-освітній рух на Волині під російською владою.

(Згадка на часі).

Кожному освіченому українцеві відомо, яких зусиль уживав російський уряд, щоб не лише знищити всі рештки української культури, але й убити саму національну свідомість українського народу, що була проголошена сепаратизмом і кваліфікувалася, як протидержавність. А проте помилку роблять ті українці, що так собі, з легкодушности чи з незнання справи, кидають фальшиві думки, буцім-то за російських часів ніякого українського національного руху на Волині не було. Досить заглянути до біографії Лесі Українки чи Дмитра Марковича, щоб переконатися що справа стояла інакше. Навіть у родинах осіб, які займали високе урядове становище, панував український національний дух, дітям прищеплювалася національна свідомість і виховувалися майбутні українські діячі й діячки в ріжних ділянках життя.

Самий „козацький рух" ославленого на Волині архимандрита Віталія з його заходами до упорядкування козацьких могил під Берестечком та прославлення їх був викликаний власне отою національною свідомістю мас та ітеліґенції, що помітно зростала, як в оранжерії, у стінах приватних українських домів: це був останній спазматичний крок „общеросов", щоб до найсвятішого українського національного почуття прибити „общерусскую" печатку племінної спільноти і спільної небезпеки від сусідів.

Берестечкові урочистости, на думку Віталія, повинні були не загострювати взаємовідносин між українцями й росіянами, а злагіднювати їх, притупляючи в той-же час „сепаратистичне" вістря непримирних провідників українського незалежницького руху.

Природній зріст національної свідомости, а — що найменше — відчування національної окремішности штовхали діяльніші одиниці до практичної роботи. І ця робота йшла — в ріжному вигляді та в ріжних розмірах: від зберігання національноїноші, пісень і звичаїв до хорів, вистав і т. д. У такому глухому закутку, як Горохів, зявилося навіть українське спортове товариство, що зрештою закінчило своє існування трагічно — головний його керманич попав на заслання.

Революцією 1905 року закінчилась перша доба національно-відродженського руху на Волині, доба, такби мовити, підготовної хатньої практики. Настав другий період — організованого виступу назовні. Виступу сміливого й гідного, бо широкого, як широке українське життя. Ось документ:

У наших руках є видрукований в Житомирі, в тодішньому губерніяльному місті, статут „Просвіти". Повна назва: „Статут Українського Товариства „Просвіта" в Житомирі". Цілий статут зложений у двох мовах — російській та українській (по російськи назва звучить: „Уставъ Украинскаго Общества „Просвіта" въ Житомирѣ").

Волинське Ґубернське Присутствіє дало дозвіл на заснування „Просвіти" в Житомирі 26. лютого (старого стилю) 1907 р., втягнено його до реєстру товариств 6. березня (ст. ст.) 1907 р. і підписав його вик. обов. волинського губернатора віцеґубернатор Ренойто-Дубяго.

Може хто подумає, що обсяг діяльности „Просвіти" в Житомирі був дуже обмежений. Про це поле діяльности ось що каже статут (цитуємо дослівно):

Мета товариства

1) Товариство має на меті допомагати розвиткові української культури і першим чином просвіті українського народу його рідною мовою, у Житомирі і в Волинській губернії.

2) А для того Товариство має: а) видавати книжки, журнали, часописи і т. п. українською мовою, б) заводити свої бібліотеки, читальні, книгарні і т. п., в) споряжати публичні лекції і відчити, загально-просвітні курси, спектаклі, літературно-музичні вечорі, концерти, вистави і т. п., г) заводити стипендії, школи, захистя та приюти для дітей і дорослих і т. инші просвітні й добродійні заклади, д) оповіщати конкурси і премії за найкращі твори письменства та умілости.

Напевне неодин українець Волині, прочитавши ці дві точки затвердженого російським волинським ґубернатором статуту „Просвіти" в Житомирі, широко розчинить нині очі. Так, такий статут удалося зареєструвати українцям Волині в 1907 р. І такого широкого статуту „Просвіти" Волині вже більше не мали.

Щоб зареєструвати такий статут, треба було українській інтеліґенції Волині мати й належне національне підготовання, про що ми казали вище, і відповідну, поважну питому вагу в суспільному житті Волині.

Затвердження російською владою статуту „Просвіти" в Житомирі започаткувало просвітянський рух на цілій Волині, який тревав чверть століття (останні „Просвіти" зачинені в 1932 р.).

Чверть століття! Ці 25 років дали Волині величезні кадри свідомих і діяльних українських громадян по містах і головне — по селах, які виховали в національному дусі — тисячі, тисячі. Ось звідки та національна свідомість українських мас Волині, що нераз дивує і своїх і чужих.

Житомирська „Просвіта", її доні по повітових містах та внучки по селах зробили своє велике діло, хоча й робили помилки. Вони, як уми-

рає все живе, вмерли, але пробуджені ними маси вже назад не заснуть.

Про працю поодиноких повітових „Просвіт" на Волині та їхніх філій по селах зібрано й опубліковано вже чимало матеріялу. Тут, на закінчення, згадаємо бібліофілам про дві рідкі маленькі книжечки, видані повітовими „Просвітами" на Волині, а саме: 1) **„Про Просвіти"**. (Порада, як заснувати сільські і містечкові „Просвіти". Т. Верхола. Видання Рівенської Просвіти. Рівне. 1917 р. 2) **„Т-во „Просвіта" на селі"**. Д. О. Видання Кремянецького Т-ва „Просвіта". Рік не зазначений, мабуть теж ок. 1917 р. Ці книжечки цікаві тим, що в них знаходимо ті засоби і способи, яких уживали повітові „Просвіти" при закладанні своїх філій по селах. Тяжка то була праця, але запал і невтомність бувших повітових просвітянських діячів гідні подиву.

Senex.

Оселя для заточенців.

Превіжну справу порушило „Діло" у дискусійній статті п. з.: „Заточенці". Статтю читав я в каварні, раніш мене читав її мій знайомий, що став зараз обурюватись:

— Дідька варта ота вся робота. Почнеться знову жебранина, стануть апелювати до видавців, давайте свої видання, бо заточенці хочуть задурно читати! А чим вони кращі від мене, в них-же є посади, можуть собі книжку купити, а не видурманювати від нас жертви...

І на перший погляд воно так виглядає, бо дійсно „заточенці" всі на посадах, а між нами, що живемо на своїй землі, є щонайменше половина інтеліґенції без посад і без засобів до життя.

Але коли вглянути в дійсний стан річи коли унаглядніти собі, що „заточенці" це елемент, який силою факту засуджений на винародовлення, то справа вимагає зовсім іншого підходу.

Те, що „заточенці" це люди на посадах, що вони моглиб купити собі українську книжку це одна справа, а те, що вони потребують нашої опіки — це друга. Наведу два факти, які мене жахом обіймають.

Мій шкільний товариш був учителем в українському селі в горах. Людина ідейна, патріот, буває по всіх зборах, дає жертви на ріжні народні ціли, передплачує всі часописи, — а коли скінчилась війна, стає у проводі визвольного руху — не знає, що в краю вже справа програна, бо його село відорване було від світа і в цьому селі „панує" — Україна. Аж одного дня приходить польська патруля, здобуває школу і ранить його тяжко. Довелось лікуватися в шпиталі довгі місяці, відтак прийшла покута в Домбю, врешті після слідства приняли його до служби, але перенесли на „мазури".

З долею свого народу — погодився, але не міг погодитися зі своєю долею, життя на чужині було для нього чимось страшним, старався перенестися на схід, — не вдалося. Хотів подякувати за службу, та з чого буде жити? І так жив з року на рік; загоїлись згодом рани і тілесні й душевні, навинулась товаришка по фаху, полька, одружився, бо звязку з рідними сторонами не мав ніякого. Тепер має 4 дітей! Будучи на учительському зїзді цього літа у Львові, стрінув мене і жалується:

— Що мені робити? Я... хотів би моїх хлопців дати до школи до Львова, бо маю до них право... дівчата підуть за жінкою, але хлопців я виховав би по нашому, та нема змоги, ось ідуть вакації, післав би їх кудись на оселю, та нам не такі оселі потрібні, як ви тут улаштовуєте, бо мої хлопці ані слова по українськи не знають, ми дома говоримо лише по польськи, взагалі українського слова в нас годі за цілий рік не чути. Отже нам потрібна оселя, де навчалиб наших дітей перш усього говорити по українськи...

— По якого чорта ти женився з чужинкою? замітив я...

— Та пропало! Не пора тепер говорити про це, але пора призадуматись, як я маю свої діти виховати по свому... Бо я не вирікся свого, бачиш приїхав на зїзд, передплачую „Діло", посилаю далі жертви на ріжні українські ціли, але діти мої пропадають, тай годі...

Які я поради дав свому товаришеві, це не належить до теми, але хочу навести ще один факт з життя „заточенців".

Він був старшиною української армії, згинув на війні з большевиками, полишив жінку і синка. Молода вдова, метка жінка, кинулась до науки, склала семинарійну матуру, в надії, що матиме самостійний варстат праці і шматок хліба, та виховає свого синка на такого героя, яким був його батько, що віддав своє молоде життя за батьківщину. З дипломом на учительку почала ходити за посадою. І знайшла цю вимріяну посаду, але аж у Познанщині. Поїхала, синка зі собою теж забрала, бо не було де його лишити, тим паче, що це була щойно 3-літня дитина. Не бачив я її 8 літ, або й більше, аж оце недавно бачу в трамваю якусь жінку з дорослим хлопчиком... Це моя знайома, учителька, вдова по старшині української армії, а це, відай, його синок, бо зовсім на батька схожий, такі самі живі, чорні очі таке й кучеряве волосся...

Привиталась зі мною по українськи, а відтак каже до свого синка:

— „Пшивітай сєн Юзю з панем, то пшиячель твеґо татка, разем на войне служилі"...

Хлопчина вклонився мені, подав руку, а я занімів, в першому менті не знав, як це розуміти, що вона до своєї дитини, до сина героя, що впав за Україну, говорить по польськи...

Вона зрозуміла моє збентеження, та стала так пояснювати свою траґедію...

— Не дивуйтесь, що я до нього по польськи, але зрозумійте, дитина не могла інакше... Я жила з товаришкою учителькою, котра ні слова по нашому не розуміла, отже говорили ми по польськи. До дитини взяла я тамошню няньку, яка теж іншої мови не знала, лише польську. Отже синок виховався по польськи, але оце приїхали ми до Львова на вакації, то тут уже синок буде вчитися української мови.

— Буде, або ні! — подумав я. Бо якщо матиме українське оточення, то все гаразд, а якщо його мати не дасть, або не може дати йому українського товариства, то дитина буде далі пропадати...

Ось ці два факти, з якими я стрінувся цього літа, зміцнюють мене в переконанні, що справа, яку порушило „Діло" вельми важна і вимагає негайної підмоги. На мою думку, тут не йде так про матеріяльну підмогу, але *моральну*, тут потрібна орґанізація, яка далаб заточенцям поміч у таких випадках, як оці два, про які я знаю.

Вакаційна оселя для заточенців та їх дітей це справа, яка не повинна сходити з порядку дня всіх наших суспільних нарад — і найближчі

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 36)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Поза церковною і шкільною ділянкою, тими патентовими вивісками культурности кожного народу, які лежать також в інтересі кожної держави, — інші культурно-освітні починання в таборі були зразу тяжкі. Всяка ініціятива лежала тоді виключно в руках німецької таборової управи, яка не мала і зразу й не хотіла мати зрозуміння для потреб української душі. За почином начальника табору барона Чапки видвигнув о. Романюк у половині квітня 1915. р. гадку заснувати в таборі українське касинове товариство. Нічого в такій гадці не було осоружного і вона булаб певно принялася хоч би й тому, що для її здійснення не треба було більшої енерґії, коли сам начальник табору її поручав. Щоб тільки не додавав закарлючки, що головою того касинового товариства мусить бути член управи, себто д-р Билинський. Ця вимога забила чималого цвяха в тімя української збірної голови. Її пояснювали, що управа хоче мати ціле товариство під своїм адміністраційним наглядом, що врештою з погляду адміністраційної влади зовсім зрозуміле. Управа жертвувала всі кошти заснування. Проте ця касинова гадка між тодішньою таборовою інтеліґенцією провалилася. Не йшло про особу д-ра Билинського, а про його урядовий характер. Сама особа була симпатична, але тоді ще супроти табору — безбарвна. Очевидно, д-р Билинський, не бажаючи потверджувати хибних розумінь і підозрінь, на здійснення тієї гадки не впливав. Тоді барон Чапка виступив з власною, дещо ширшою касиновою ініціятивою і її без труду перевів. У пятницю 21. травня 1915. р. скликано від управи до таборової касарні збори німецької й української інтеліґенції, на яких після коротенької дискусії засновано загальне (спільне) касинове товариство; головою вибрано барона Чапку, заступником д-ра Трешневського. Чому проти такої форми касина наші „засадничі" опозиціоністи не виступили, це їх тайна.

Того самого дня (21. V.) на бажання віденського намісництва засновано ще окремий „Комітет для несення помочі українським збігцям з Галичини й Буковини".

В первісному проєкті не було прикметника „українським збігцям". Було сказано загально: „Комітет для несення помочі збігцям з Галичини й Буковини в Ґмінді". Через це виринула годинна дискусія, поки означено для яких збігців має ця поміч бути призначена. Цей, більш для розголосу, як для пожитку заснований „комітет" був подуманий дуже широко, що й уявляв його особовий склад, до якого увійшли: як президент ґміндівський староста Умлявф, як віцепрезиденти — барон Чапка і директор Кабаровський, як члени: баронова Чапкова, радникова Бухнерова, жінка старости Умлявфова, інжинірова Гоферова і панове: д-р Бухнер, директор Гозеус, інжинір Гофер, далі пп. Маєр, Пільц, Біцан, Ляске, Шмідкунц, Фойґт, Шайбенрайтер, д-р Громер, Гроґе, Шварц, Гавманміллер, Капнер, Зоненляйтнер, д-р Билинський, д-р Бачинський, д-р Маковський, д-р Трешнёвський, о. Кушлик, о. Загаєвич, о. Романюк, о. Шуль, Процівна Єлисавета, Коваль, Стельмах, Юрчик, Лисянюк і Федінський. Особовий склад того реклямового „комітету" займав багато часу і коробив амбіції наших баракових політиків на кількох довірочних сходинах, поки його „устійнено". Проте нікому не повинно бути дивно, що вислід карткових виборів випав зовсім інакше, ніж уражено... Проява в нашому збірному житті — така звичайна! Цей „комітет" розпочав свою статутову діяльність на... папері дня 27. травня 1915 року.

Зате державним заходом засноване й утримуване таборове касино з білярдами, столиками до карт, а зразу й із добірним буфетом, розвивалося і проявляло куди кращу діяльність, ніж неодно касино з мирного часу. Все було через край повне. Перші більші товариські сходини відбулися в ньому дня 17. липня 1915. р. з нагоди репатріяції першої партії виселенців зі стрийського повіту, що попереджена врочистим богослуженням, відбулася того дня зполудня у прияві цілої таборової управи і тисячних мас, які дивилися на все завидним оком, бо самі ще не могли вертатись. На тих сходинах явилася майже вся ґміндівська німецька інтеліґенція; пописувався тоді серед загального захоплення уперше наш український хор під орудою учителя П. Юрчика. В тому часі було за ноти дуже трудно; тому організація хору послуговувалася майже виключно памятевими засобами співачок і співаків. Крім хоральних, ще виведено й музикальні пописи. Та не лиш з такого погляду мало

шкільні вакації повинні принести нашим заточенцям — веселу новину, що ось їхні діти матимуть своє рідне товариство — у вакаційній оселі „заточенців".

Щоб убрати справу в реальні рямці — дозволю собі вказати місце такої оселі та подати плян розвязки тієї справи.

Як влучно завважує автор статті „Заточенці" — на таку оселю не надаються місця положені дальше на схід, а це з причини довгої та тяжкої дороги; мусить це бути місцевість близько Львова, а такою є лише Гребенів, куди курсує літом кілька пар поїздів денно, є організовані прогулькові поїзди, є в літньому сезоні спеціяльні „поспішні" поїзди, а сам Гребенів є не лише тим приваблвий, що лежить серед лісів, у прегарній долині Опору, але має ще мінеральні джерела (солянка йодо-бромова) і через те має перед собою гарну будучність.

Не без значіння є теж факт, що в Гребенові є в місці почта — телеграф, телефон, залізниця, прегарна в бойківському стилі церква, де заточенці матимуть щоденно свою Службу Божу, а в неділі і свята почують навіть гарний хоровий спів підчас Богослуження. В Гребенові є багато українських пансіонів, є читальняний дім з великою салею на театр, вистави, одним словом процвітає там українське культурне життя.

Іде тепер про те, як улаштувати у Гребенові вакаційну оселю для заточенців, а радше, як придбати її. Бо ще нема тієї організації, яка занялась би таким пляном, нема ще грошей на ту ціль.

Справу цю міг би „за одним махом" розвязати хтось такий, хто має за багато грошей, а не потребує всіх для себе. А є в нас такі люди, є самі багатії, що не знають куди кидати свої капітали, отже купують реальности, золоті доляри, щоб пізніше, по їх смерти, те все добро перейшло в такі руки, які не працювавши на цей гріш, прогайнують легко добуте майно... А скільки то добра могли би ці багатії зробити, якщо би вони за життя арозуміли справу, та сказали собі: для мене вистарчить стільки, а решту даю на ідейну ціль, на підмогу українській справі!

Але годі! На таке щастя нема що рахувати. В мене є інший проєкт. Замість винаймати помешкання, платити за те великі суми, та господарювати на чужому, де не завжди людина може бути собою, найкраще булоб купити яку гарну реальність у Гребенові на сплати і платити із зібраних жертв щороку ті сплати, так, що за кілька літ булаб сплачена своя — оселя.

Питання: хто дасть нині реальність на сплати? Нині жодну віллю можна в Гребенові купити, але кожний хоче, як то кажуть: гроші на стіл! І на те питання я дам відповідь, що коли не знайдеться в нас меценат-добродій, який би уфундував для тієї цілі — оселю, то я, розуміючи вагу справи, та бажаючи допомогти цій справі, — готов посвятити за цю ціль свою реальність у Гребенові в той спосіб, що після означення ціни купна (фахівцями) — я розложу організаторам сплату ціни — на кілька літ, так, що „арендатори" по сплаченню сплат, стануть згодом власниками реальности, яка надається під кожним оглядом на оселю. Тому, що ближчі дані щодо тієї трансакції входять в обсяг торговельних інтересів, — я не хочу ближче нічого говорити, зазначую лише свою добру *волю* помогти по змозі важній справі і подаю Редакції „Діла" свою адресу.

Гр. Марусин.

для нас значіння те касино. А то — воно було догідним місцем всіх наших нарад і засідань. Там відбувалися сходини, уформлювання гадки, переводилися наради, вирішувалися всі уладн. Всі урочисті національні свята, як Шашкевича, Шевченка, Франка, „Просвіти", знесення панщини, всі державні улади, як у дні цісарських уродин, імянин, у память архикнязя Франца Фердинанда, всі льокальні маніфестації з нагоди воєнних успіхів під Горлицями, з нагоди відбиття Львова, Перемишля, Берестя, далі також всякі інші улади чисто таборового характеру, як привітання високих достойників або духові і культурні обходи для підему духа виселенців, порядок урочистих богослужень з відповідними процесійними походами при таких нагодах, як свята Йордану й Евхаристії, урочистости з нагоди посвячення школи, пропамятного таборового каменя, кожного отворення чи замкнення шкільного року, в день імянин Митрополита, в дні вимаршу з табору добровольців до Українських Січових Стрільців, декорування хрестами заслуги і воєнними відзнаками, всі відчити і їх теми, всі конечні інтервенції в управі в інтересі табору, зміст всіляких ґратуляційних і кондоленційних телеграм, словом — всі збірні справи, що торкались табору, з правила обговорювано і вирішувано в тому касині, котрого кімнати все для нас стояли отверті. Почин до всяких уладів, богослужень, походів, відчитів, концертів, що в початках через брак відповідної салі лиш у малих розмірах давалися зробити, не виходив з якогось зорґанізованого осередку; такого тоді не було.

(Далі буде.)

Передвиборче віче в Гаях к. Львова.

Дня 19-го серпня ц. р. відбулося передвиборче віче в Гаях к. Львова. На це віче явилися численно громадяни із сіл Чижикова, Дмитрович, Глухович і Гаїв львівського повіту, так, що саля читальні не могла помістити всіх учасників і треба було відчинити вікна, щоб уможливити вислухання реферату тим, котрі не вмістились. На віче приїхав бувший посол *Зенон Пеленський* у заступстві кандидата на львівську округу ред. *Василя Мудрого*, який у цей день був перешкоджений. Нараду відчинив *о. Ізидор Сохоцький*, парох у Гаях і покликав на провідника зборів п. *Павла Дацка* з Чижикова.

Реферат про значіння українського соймового представництва та про доцільність і конечність участи у виборах виголосив бувший посол *Зенон Пеленський*.

По рефераті виязалася дискусія, на яку промовець давав вичерпуючі вияснення. На закінчення зібрані громадяни ухвалили резолюцію такого змісту:

„Зібрані на вічу громадяни Чижикова, Дмитрович, Глухович і Гаїв взивають усіх свідомих українців солідарно взяти участь у голосуванні дня 8. вересня ц. р."

Віче закінчено відспіванням національного гимну.

ПІД УВАГУ!

За крипту для мерців при церкві св. Юра.

В повені проєктів та концептів, які мало не що-днини випливають на сторінках наших часописів, а яких метою є вказати на можливість творення нових верстатів праці та оживлення, поширення й піднесення старих і шукання нових джерел приходу, кидаю і я свою скромну думку, що при наших важких сьогоднішніх умовинах даласяб без більшого труду й кошту зреалізувати.

Мав я припадково в руках запрошення оо. Реформатів (Янівська 66) на посвячення крипти для мерців, яке відбулося в мин. неділю в год. 5 пополудні. Ніби посвячення — а на ділі інавгурація добре подуманого, реального, рентовного промислового підприємства.

Крипт до виставлювання тіла мерців до часу похорону в наш великий Львів — небагато. Мають їх оо. Бернардини і черпають з цього джерела поважні приходи (оплата 100 і 80 зол.). Зрозуміли це також львівські Вірмени, хоч дали випередитись і, не зважаючи на недостачу й невідповідність місця, зробили теж крипту (з оплатою 50 і 30 зол.). Має ще переобладнений зі стайні передпохоронний дім магістрат при вул. Кохановського; тепер мають таку крипту вже й оо. Реформати.

А де ми? Все літаємо під облаки, снуємо пляни імпрез, у яких малиб брати участь міліони населення, а легке до переведення діло — мертве й нікому не прийде в гадку взятись за нього.

Маю саме на думці уладження такої крипти для мерців.

Спроба при Волоській церкві не повелася, церкви: Преображенська, Петра й Павла, Николая, кожна з інших оглядів, не надаються. Лишається одинока відповідна і пригожа церква св. Юра. Подвіря від головної брами ліворуч, що має повно закамарків, комірок, магазинів, станцій, — булоб досконалим місцем на уладження крипти. Вклад тут мінімальний. З розмови з людьми (живими!) знаю, що гроші негайно на таку ціль знайшлисяб. А цеж приносилоб поважні приходи, які можнаб обернути на віднову знищеного храму св. Юра.

Я найглибше переконаний, що як мій проєкт взялиб відповідні чинники під розвагу й перевели його в діло, то за кілька років наша архикатедральна церква виглядалаб інакше...

Ст. Ча—цький.

Українці на всесвітньому технічному конгресі в Брюсселі.

Як повідомляє з Брюсселі Офінор, на влаштованому з нагоди Всесвітньої Вистави Технічного Конгресі, на який зїхалися представники 49 націй, була заступлена й Україна. Інж. технольоґ Ю. Яковлів був обраний секретарем овочевої секції і як такий заняв місце в президії конгресу. На конґрес мали прибути також заступники Совітської України, але в останньому моменті виявилося, що їх замінили московські делеґати. Українцям дозволили лише прислати реферати, які прочитано на конгресі. Реферат у справі цукроварства на Україні проф. київського Інсттуту Кухаренка викликав однодушне признання фаховців і буде надрукований у виданнях конгресу.

Релігійне життя совітського села.

Надволжанський кореспондент „Гудка" описує в числі з 16 ц. м. життя двох більших надволжанських осель Костичі і Батраки. Подавляючою більшістю мешканців є там залізничники, значить пролетарі. Та між тими робітниками й місцевими колхозниками є повна згода щодо релігійних справ. В Костичах відремонтували з власних фондів церкву, де регулярно правлять Служби Божі, залізничники співають у церковнім хорі. Та в селі нема клюбу, а в домівці читальні нема ні одної книжки. Піп тішиться великим авторитетом. (РО.)

Другий інтернаціонал.

В Брюсселі розпочалася конференція II. інтернаціоналу під проводом де Брукера. Прибули представники Англії, Франції, Італії, Німеччини, Росії й ін. На першому засіданні обговорювали небезпеку італійсько-абісинської війни.

Великі маневри чехословацької армії.

ПРАГА, 20. 8. ПАТ. Нині в західній частині Карпат на пограниччі Моравії і Словаччини зачалися великі маневри чехословацької армії. Ті маневри, що відбуваються на фронті широким 80 км. при співучасти 60 тисяч вояків є найбільшими досі маневрами чехословацької армії.

Як відбувається голосування.

Вказівки генерального виборчого комісаря.

ВАРШАВА, 20. 8. ПАТ. Генеральний виборчий комісар видав подрібні вказівки для обводових виборчих комісій у справі підготови до голосування і самого голосування.

ЗАСЛОНА ДЛЯ ВИБОРЦІВ.

В домівці обводової виборчої комісії повинна бути заслона, яка забезпечувала б тайність голосування. За заслоною має бути приготований олівець увесь час голосування. Від початку голосування аж до устійнення висліду мусять бути у виборчій домівці без перерви предсідник або його заступник і щонайменше двох членів комісії або їх заступників.

МУЖІ ДОВІРЯ.

Підчас голосування та устійнювання його висліду у виборчій домівці можуть бути мужі довіря, яких зголосить кожний кандидат на посла по одному на обвід. Муж довіря має право бути у виборчій домівці при голосуванні та устійненні вислідів голосування. Муж довіря може оглядати картки до голосування і заквестіонувати їх: може бути при опакуванні й опечатанні виборчих актів, які висилають до окружної виборчої комісії. Вкінці має право зголошувати завваги до протоколу або пересилати їх на письмі окружній виборчій комісії.

ВИБОРЧА УРНА Й ГОЛОСУВАННЯ.

Перед голосуванням комісія провірить, чи урна порожна, опісля замикає урну. Від цієї хвилини аж до закінчення голосування урни не можна відчиняти.

Кожний виборець голосує особисто і може віддати голос тільки в однім обводі себто в тім, в якім помістили його у виборчих списках. Виняток є для членів обводової комісії і сторожі, які можуть голосувати в обводах, при яких урядують. Ті особи слід втягнути до списку виборців перед голосуванням дня 8. вересня ц. р.

ВИБОРЦІ КАЛІКИ.

Виборці каліки можуть мати до помочі при голосуванні довірену особу. Виборець каліка (сліпий, спаралізований і т. п.) мусить прийти особисто. Одначе при віддачі голосу може його виручити довірена особа.

НЕГРАМОТНІ ВИБОРЦІ.

Ця постанова не торкається неграмотних виборців, для яких виборча ординація не знає ніякої допомоги. Тому що в цілій виборчій окрузі будуть оголошені афішами з поданням черги імена і прізвища кандидатів на послів неграмотний виборець зможе довідатись від письменних виборців, що оголошено афішами. Таким чином неграмотний виборець довідається, хто кандидує і в якій черзі поміщені кандидати на виборчій картці і зможе без клопоту поставити риску побіч прізвища відповідного кандидата. Якщо неграмотний виборець голосує на двох перших кандидатів може віддати невиповнену картку, бо на основі статті 68 уст. 3 виборчої ординації не виповнені картки до голосування є важні. Закон каже здогадуватися, що виборець віддав голос на двох перших кандидатів.

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ГОЛОСУВАННЯ.

Виборець подає своє імя, прізвище й адресу. Той, хто веде протокол провірює, чи виборець вписаний до списку виборців. Після того предсідник дає виборцеві картку до голосування й урядову коперту. Виборець бере картку до голосування і коперту та йде за заслону, де виповнює картку і вкладає її до коперти. З незаклеєною копертою підходить до стола і передає її предсідникові обводової комісії, який у присутності виборця кидає коперту до урни. Одночасно два члени комісії записують у списку виборців побіч прізвища виборців, що він віддав свій голос.

Предсідник і члени виборчої комісії можуть зажадати від виборця документу тотожности. Виборець, який не має документу, що його комісія признала достаточним, може покликатися на двох достовірних осіб, відомих комісії. Рішення комісії у справі чи документ є достаточний западає більшістю голосів. Документом, який стверджує тотожність особи, є не тільки документ тотожности (довуд особісти), але також книжечка військова, карта на зброю, книжечка суспільної обезпечальні і т. п.

Голосування не вільно переривати. Обводова виборча комісія може відложити голосування тільки на випадок пожежі, повені, довгого заворушення, яке годі опанувати і т. п. і не довше ніж до чергового дня. Таке рішення предсідник оголошує до прилюдного відома принятим звичаєм у дотичній місцевості. На випадок відложення голосування комісія опечатує урну і виборчі акти та передає їх на переховання предсідникові під особистою відповідальністю.

Перед продовженням голосування комісія провірює, чи печатки ненарушені. Предсідник дбає про лад підчас голосування і про запевнення його тайности. Може усунути з домівки кожного, хто не повинується його зарядженням не відбираючи йому голосу.

В дні голосування не вільно: а) виголошувати промов, роздавати летючок або в інший спосіб агітувати в середині домівки або 100 м. від домівки; б) входити до домівки особам, які не беруть участи в голосуванні чи виборчім акті.

В год. 21 (9) вечором предсідник замикає виборчу домівку і тоді можуть голосувати тільки ті виборці, які прийшли до домівки перед 9-ою годиною.

По закінченні голосування обводова виборча комісія устійнює вислід голосування.

Перед розправою за вбивство Перацького.

Варшавська преса повідомляє, що йдуть у прискореному темпі праці над зладженням акту обвинувачення проти осіб, що взяли участь у приготуванні та вбивстві мін. Брон. Перацького. Матеріял у цій справі, що його зібрала слідча влада, складається з 25 томів актів, або около 10.000 сторінок.

Розправа найправдоподібніше відбудеться в осени. На лаві обвинувачених засяде 10 осіб, членів ОУН. Між обвинуваченими є теж і жінки.

Представники всіх віроісповідань в сенаті.

У варшавських політичних колах зачувати, що на 32 сенаторів-номінатів, яких покличе президент держави, будуть іменовані теж вищі особистости апоміж духовенства всіх віросповідань, наукового та політичного світа. Передбачують на це становище кардиналів Гльонда й Каковського, митрополита Шептицького або станиславівського єпископа Хомишина та рабіна проф. д-ра Мойсея Шора. Науковий світ заступатиме президент Академії Мистецтв у Кракові проф. Костанецький та президент варшавського Наукового Т-ва.

——o——

До вірлиного лету.

Велике сокільське свято в Бібрці.

Неділя 18. серпня ц. р. залишиться на довго в памяті всіх учасників і видців, які прийшли численно на повітове сокільське свято в Бібрці, що пройшло з повним моральним і матеріяльним успіхом.

Вже в суботу вечором приїхала до Бібрки зі Львова невеличка, але гарно здисциплінована чета соколів і посестер, членів С.-Б., під проводом члена старшини інж. Я. Благітки. В неділю вранці надійшла чета соколів з Підберезець і Гаїв, пов. Львів та соколи з тих поблизьких і дальших сіл бобрецького повіту, де тільки існує сокільська організація.

На власній площі бобрецького „Сокола" кипіло вже від ранку в неділю гамірливе життя. Бобрецькі соколи і посестри робили останні приготування до свята і витали могутнім сокільським поздоровом „гаразд" побратимів і посестер з Підберезець, Гаїв, Вільховець, Глібович, Ланів к. Бібрки, які стрункими рядами і з усмішкою на лиці входили на площу. Коло год. 10-ої передпол. половину двоморгової площі вкрили осмалені від сонця й вітру побратими в рухавкових одностроях (з Бібрки й зі Львова) та в гарно вишиваних сорочках (Гаї к. Львова, Лани і т. д.); другу половину площі заквітчали прегарними народніми строями посестри, яких вишивки аж хапали за очі. Проба вправ тягнулася до полудня.

По короткім відпочинку на обід точно в год. 2-ій пополудні почалось сокільське свято. На звук трубки сурмача вийшли з сусідного майдану чвірками (понад 300) соколи і посестри під проводом начальника *Андрія Козакевича* і під звуки сокільського маршу перейшли попри естраду, на якій станули рядом старшина „Сокола" з Бібрки і представники „С.-Б" зі Львова. До уставлених кольонами на площі побратимів і посестер промовив коротко і бадьоро голова бобрецького „Сокола" адв. д-р *Іван Венгльовський*, відкриваючи це свято. З черги склав привіт Бобрецькій Землі від Головної Старшини „С.-Б" у Львові інж. *Я. Благітка*, закликаючи всіх до праці над собою. У відповідь з грудей побратимів і посестер залунав тричі сокільський поздоров „гаразд", оркестра відограла сокільський гимн і соколи айшли з площі.

Після цього пішли вправи, точка за точкою, справно без опізнень. Ритмічна вправа до слів: „Боже Великий Єдиний", яку виконали прегарно посестри з Бібрки під проводом Марійки Коцюмбас, заслужено збирала грімкі оплески. Потім побратими з Гаїв, Глібович і Вільховець виконали злагідні вправи вільноруч, дальше дівчата з Ланів — легкі вправи вільноруч, з черги посестри з Бібрки гагілки і т. д.

Одначе з усіх точок найкраще випали вправи 70 побратимів (Сокіл — Бібрка) списами (уклад — А. Козакевича). Побратими станули до вправ двома кольонами. Перша група — старі члени і руховики та батьки родин, друга група — молоді, активні члени. Навіть не берусь описувати цих вправ, бо боюсь, що фраза „прегарні" не віддасть ні глибини вражінь ні краси ні вручности руховиків, в яких кожний мяз мусів напружитись, щоб рівно обертати списом. Міркою захоплення численної публики були гураганові оплески. Слід побажати, щоби Старшина Сокола-Батька видала ці вправи якнайскоріше друком.

Атракцією усього свята був теж виступ наших найменших з дитячого садку. Вже сама поява маленьких хлопчиків у козацьких одягах з деревляними шаблями, які, взявши за руку дівчаток-одноліток, вийшли на площу під проводом своєї учительки п. Нусі Хомяк, викликала бурю оплесків. Їхні забави в „козуню" „курочку", „жабку" й вкінці присяга наймейших козаків, з яких деякі ледви могли вдержати шаблі, — викликали не тільки невмовкаючі оплески, але теж сльози радости в очах матерей і присутніх.

Вправи побратимів з Бібрки й зі Львова на дручку і на поручах та масові вежі на високій драбині доповнювали ріжнородну програму, яка закінчилась перед семою годиною вечора, саме перед великим дощем з громовицею.

Вечором відбулись вечерниці, на яких весело забавлялись аж до ранку гості зі Львова і з повіту разом з бобрецькими побратимами й посестрами.

J—г.

Розміри катастрофи в Берліні.

БЕРЛІН, 20. 8. ПАТ. Від год. 3-ої вночі відділ піонірів і коло 200 робітників усувають звалища та заводять лад на теренах вистави, яку обхопила пожежа. Праця поступає наперед. Частина вистави буде доступна для публики вже нині пополудні.

Нині померла в шпиталі одна особа, яка тяжко попарилась підчас вчорашньої пожежі радієвої вистави у Берліні. Офіціяльний комунікат каже, що 26 осіб є ранених, споміж них дві тяжко. Нині переполудням усунули з вистави і сусідніх вулиць населення, бо сапери мусіли знищити мури спалених будинків. Запевняють, що вистава буде відчинена далі.

В. Британія вмиває руки.

Засідання британського уряду.

ЛЬОНДОН. 20. 8. ПАТ. „Дейлі Мейль“ пише: Слід сподіватися, що після звіту мін. Ідена британський уряд оголосить незаінтересованість справою англійсько-абісинського конфлікту. Нема сумніву, що воєнні кроки почнуться вже за кілька тижнів. В. Британія не має нічого спільного з цим конфліктом. На жаль, В. Британія не має доволі збройних сил, щоб виконати якунебудь погрозу. „Морнінґ Пост“ доходить до висновків, що В. Британія, домагаючись у Женеві санкцій проти Італії, наразилась би, що її втягнуть до збройного конфлікту або на ненавість цілого італійського народу.

ЛЬОНДОН. 20. 8. ПАТ. Райтер повідомляє: Засідання кабінету відбудеться у четвер. Прем. Болдуін перервав відпустку і завтра приїде з Франції до Льондону.

—o—

Бомба в парляменті.

ЛЯ ПЛЯТА, 20. 8. ПАТ. Підчас дискусії над новим виборчим законом у палаті послів провінції Буенос Айрес з ґалерії кинули бомбу. Один з послів не втратив холоднокровности, вирвав горіючий льонт і вземожливив вибух бомби. На ґалерії арештували три особи.

—o—

З лугового руху.

Літом „Луги“ роблять часто свої фестини, получені з руханковими пописами. На такі фестини прибувають звичайно й сусідні „Луги“.

Такий фестин відбувся в неділю 14. липня в *Сороках Львівських*. На фестин прибув „Луг“ з Ляшок Мурованих і Малехова. До вправ ставало більше як 200 луговиків та луговичок.

Неділю пізніше (21. VIII.) відбувся такий сам фестин у *Ляшках Мурованих*. До вправ ставали ті самі „Луги“.

Подібний фестин відбувся в неділю 21. липня ц. р. м. ін. в *Лопушні* бобрецького повіту. На фестин прибули „Луги“ зі Селиськ, Суходолу й Черепина, так, що разом з місцевими луговиками та луговичками стануло до вправ около 400 луговиків і луговичок. Переведено вправи мішані, палицями, хустинами і ритмічні до пісні „Боже Великий, Творче Всесильний“.

В неділю 28. липня відбувся м. ін. фестин у *Скнилові й Селиськах* львівського повіту, де до вправ ставало теж більше, як 400 луговиків і луговичок.

В неділю 11. серпня ц. р. відбувся фестин у *Зашкові*, пов. Львів, на якім вправляв, крім зашківських луговиків та луговичок, ще „Луг“ із Зарудець. До вправ ставало около 100 людей.

Тої самої неділі 11. серпня відбувся фестин у **Гряді**, пов. Львів. Вправляли тільки луговики й луговички з Гряди тому, що в сусіднім селі Зашкові відбувався одночасно також луговий фестин.

Дня 11. серпня відбулася лугова забава в **Поршні**. Підчас забави виведено на сцені вправи луговиків і луговичок. Дивна річ, що підчас забави прийшов постерунковий і зажадав усунення жовто-блакитних прапорів в кооперативного дому та загрозив, що оскільки не усунуть прапорів, то розжене забаву. Таке саме трапилось підчас фестину-попису в **Дубровиці**, пов. Городок. Постерунковий зажадав там від голови „Лугу“ усунення прапорів і грозив також перерванням фестину.

На всіх тих фестинах-пописах виведено приписані лугові вправи: палицями луговиків, мішані, хустинами луговичок, і ритмічні вправи до пісні „Боже Великий, Творче Всесильний“.

НОВИНКИ

— **Поїздка хору богословів львівської Духовної Академії.** Хор львівських богословів, що в порозумінні з Гол. Управою „Рідної Школи“ улаштовує по Галичині концерти в честь Шашкевича з доходом для „Рідної Школи“, буде концертувати в **Заліщиках у суботу 24. серпня ц. р.** (а не 25., як це було помилково подано в календарчику, проголошеному в „Ділі“). Кружок „Р. Ш.“ в Заліщиках та адміністратор хору поробили вже всі заходи, щоб концерт відбувся 24-го. Сподівана масова участь не тільки мешканців Заліщик, але й дооколичного селянства та сільської інтелігенції. Бажана участь із Тлустеччини. — Із Заліщик виїде хор до **Городенки**, де буде концертувати в неділю 25. серпня. Час концерту і салю проголосить уже місцевий Кружок „Р. Ш.“ — Хор має ще на приміті концерти в **Коломиї** і **Станиславові**, що відбулись би 26-го і 27-го серпня, якщо вдасться відсунути деякі технічні перешкоди. Одначе сьогодні ще з цілою певністю не можемо сказати, чи ті концерти відбудуться в тому часі. Про це повідомимо громадянство цією самою дорогою. На всякий випадок і Кружки „Р. Ш.“ в Коломиї та Станиславові повинні поробити **умовну підготову:** підготовити салю, фортепян та підшукати по змозі такі кватири для хористів, щоб вони могли у своїй важкій мандрівці дійсно відпочати. — **Головна Управа „Рідної Школи“.**

— **Українська Порадня для вибору звання** у Львові, Словацького 14, ІІІ, приймає сторони та переводить досліди щоденно крім неділь та свят від год. 8—15.

— **Народні пісні зібрані вдовою Карпенка Карого.** У „Правді“ з 11-го ц. м. находимо таку новинку: До заступника народнього комісара освіти України Хвилі прийшла 76-літня колишня артистка Софія Виталівна Тобилевичева, вдова по драматурзі та акторі Карпенку-Карім і передала зшиток пісень і дум. Ці пісні та думи збирала вона ще в молодечих роках, коли їздила з українським театром по Київщині, Харківщині та Поділлю. Багато з них знала напамять і записала. У зшитку є 213 пісень козацьких, бурлацьких та обрядових; частина селянських пісень іще з доби кріпацтва; багато з них мало відомі і досі неоголошені. Артистка заявила, що памятає ще двоє стільки пісень і тепер почне записувати жартівливі пісні.

— **Фільварки на ліцитації.** Кредитове Земське Товариство у Львові виставило на ліцитацію фільварки 12 дідичів у Сх. Галичині. М. ін. мають продати добра: М. Павликовського Шекині і Буців; Юл. Баранського Лукавицю Нижну й Антонівку; баронової Мерти Ворохта, К. Крузенштерна Немирів і Вороблячин.

— **Бузьки погинули від граду.** Над Борщевом пов. Коломия перетягла жахлива буря з градом і хмароломом. Великі грудки леду позбивали багато птахів, м. ін. бузьків, які поплили з хвилями Прута. Град наробив шкоди в землеплодах, що находилися ще в полі.

— **Краєва хроніка.** В Роздолі пов. Жидачів убито господаря Миколу Шефрана, що хотів продати цілий маєток і гроші призначити на монастир. Арештовано двох його синів. — В Стрию арештовано служницю Марію Ходзько, за крадіж 2.500 зол. на шкоду своїх хлібодавців.

— **З Польщі.** У виленському повіті стверджено 450 випадків черевного тифу. — Лікаря д-ра Саломона Фрайтзона з Березна пов. Вильно засуджено на 6 місяців вязниці за те, що відмовив помочи при породі одної жінки, яка через те й вмерла. — В селі Бурині під Лодзею два люді застрілили постерункового, що зажадав від них леґітимації.

— **В память заслуженого громадянина.** З приводу смерти о. Северина Матковського, пароха Косир, пишуть нам: В липні 1903 р. відбувся у Львові зїзд б. учеників академічної гімназії, що 1878 р. зложили матуру. З того приводу в ресторані в Єзуїтському городі уладжено обід, на який запрошено тодішнього директора Харкевича та колишнього професора Олексу Борковського. Учасники того зїзду були саме товариші пок. о. Северина, як Стефан Федак, Василь Білецький, Семен Савула, Гнат Дзерович, Ярослав Ільницький, Мох і ін. Багато з них уже не в живих. Були всілякі промови. Пок. о. Северин Матковський у своїй промові радив створити допомоговий фонд для бідних учеників академічної гімназії, згадавши своїх товаришів, селянських дітей. Після промови поставив на столі спорий мішочок самих сотиків, які наскладав протягом кількох літ, і передав дир. Харкевичеві. А було там разом 2.000 штук, що творили 20 корон. Треба було той мішочок виміняти в скарбовій дирекції. То були ті окрушки, які казав Христос позбирати, наситивши 5.000 народа. 25 літ пізніше, отже 50 літ по матурі ті самі товариші на зїзді зложили на руки директора Вербицького поверх 500 зол. Зеренце, кинене в 1903 р. о. Северином, розрослося. Яким авторитетом користувався Покійний серед своїх парохіян, видко з того, що в цілому повіті його парохія була одинокою, звідки не впливали до суду ніякі позви. Всі спори між парохіянами полагоджував сам пок. о. Северин. Як він вирішив справу, так навіть найбільші вороги приймали і годилися. На цю сторінку його діяльности звертали увагу з признанням суди в цілій Чортківщині.

— **Втеча голосного бандита.** Із вязниці в Ботушанах утік разом з вояком, що стояв на варті коло брами, голосний бандит Корою, що неспокоїв був довший час буковинське населення, завдаючи чимало клопоту румунській владі. Втеча була приготована мабуть його приятелями. Відомо, що великої частини грошей, зрабованих Коройом, не можна було найти. Здогадуються, що при помочі тих грошей він тепер утік. Кажуть, що б. управитель вязниці в Ботошанах, перенесений тепер до Сторожинця, поводився з Коройом дуже лагідно. Тепер його арештовано з цілою родиною. Вістка про втечу Короя зробила велике враження в Букарешті. Міністерство судівництва наказало, щоб усі війська повіту Ботошан поділилися на стежі й зачали погоню за бандитом. Є підозріння, що Корою разом зі своїми товаришами і вояком, який з ним утік, подалися автом до польської границі.

— **Поплатна робота для безробітних письменників.** У часі безробіття й американські письменники не мають з чого жити. Вони зорганізували „Лігу авторів Америки“ й зажадали праці від адміністрації прилюдних робіт. Там створили окремий відділ для таких робіт і призначили авторам роботу. Вони мають написати „Провідник по місті Ню Йорку“ на зразок Бедекера, але з деякими змінами. Це має бути не тільки сухий катальоґ див у Ню Йорку, але й вказівки, як провести безжурно час і то без грошей. Щоб таку книжку написати, автори самі мусять наперед відвідати ріжні парки, забавові місця, бібліотеки, тощо. Автори діставатимуть таку саму платню як і безробітні театральні артисти та музики, отже по 24 дол.

— **Твори Чайковського в Льондоні.** Від кільканадесяти літ дають у Льондоні на закінчення літнього сезону загальнодоступні концерти у найбільшій концертовій салі „Квінс-гол“, де всі місця без крісел. Цими днями на такий концерт вибрали твори Чайковського, між якими виконали теж сонату 1812-ий рік. У „Таймсі“ та в інших часописах поміщені з цього приводу довгі статті з висловами захоплення для музики Чайковського.

— **Ріжні вістки.** Турецький уряд відкупив від англ. телефонічного товариства телеф. мережу за 800.000 фунт. ст., за яку заплатить до двох літ. — 400 франц. лікарів і медиків вибралося на пароплаві „Деґрас“ у подорож для огляду пристаней Чорного Моря. — Власник ґазетного тресту в Англії льорд Ротермір зробив дарунок урядові з літака нового типу „Британія передовсім“. — Помер у Парижі один із найзначніших сучасних малярів Поль Сіняк. — Предсідник Ліги для боротьби з ІІІ-им комуністичним Інтернаціоналом дістав 4 міл. спадщини від якогось француза, що призначає ці гроші на боротьбу з большевизмом. — Три спортові клюби, швайцарський, бельґійський та альпейський заснували фонд памяти короля Альберта для допомоги рідням прогульковців і провідників, що гинуть у горах. — Грецький уряд хоче купити в Англії 70 літаків. — Палата представників у стейті Массачузетс приняла резолюцію протесту проти релігійних і расових переслідувань у Німеччині. — Після трьохтижневого страйку хліборобських робітників у Мадярщині деякі поміщики згодились підвищити плату на 10 відсотків.

—o—

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК“: „НЕБЕЗПЕЧНИЙ КОХАНЕЦЬ“, „ПРИГОДИ ШУЛЕРІВ“.

Заголовки цих двох фільм такі банальні, такі типово кінові, що можна на перший погляд пройти мимо них, як поруч найжахливіші „шміри“. А проте перша з них зовсім цікава комедія, що має за героїв двох технічних робітників від телефонів. Один із них (якого грає Пат О' Браен з характеристичною для нього безжурністю та настирливістю супроти жінок) має таке щастя, що завсіди або почує щось важного телефоном або зустріне якусь гарну дівчину. Хитра штучка опухлиців, які забирають великі гроші з банку — справді дотепно подумана.

Із довгої фільми про пригоди картографів і джентельменів-злодіїв на кораблі трансатлянтійського океану варт кілька хвилин справді налюбуватись прегарним балетом, який належить до найкращих досі бачених нами на екрані. У фільмі грає відома артистка Нансі Керол і симпатичний Джін Раймонд. Уся програма тягнеться повних півтретя години.

ДИВОГЛЯДИ.

ПРОРОК ІЗ СИРОМ.

У Берліні закінчився процес проти 80-літнього Йосифа Вайсенберґа, що вважав себе за пророка і на суді впевняв, що вміє воскрешати мерців. Усі недуги лікував він творогом. 37 свідків на процесі обтяжило його, що він поводився з деякими пацієнтами неморально. Його засудили на сівтретя року примусових робіт.

6000 ДОЛЯРІВ ЗА КУРКУ.

Міліонер Каріжд із Сан-Франціско мав курку. Курка дістала на міжнародній хліборобській виставі першу нагороду. Міліонер був такий гордий, якби відзначили його, а не курку. Нараз курка занедужала. Хоч була расова, а зїла кусень шкла. Керідж покликав до курки найславнішого хірурга. Хірурґ порахував собі гонорар відповідно до своєї слави і слави курки: 6000 долярів. Міліонер ані моргнув і заплатив. Курка ані моргнула і здохла.

ЗНАВЕЦЬ МИСТЕЦТВА.

Міська раде в Ростові на Дону рішила прикрасити місцевий сад статуями. Звернулась до Москви. Московський музей мистецтв вислав звичайні моделі старовинних різьб: Афродиту, Ніобу і ще якихось грецьких богів. Як тільки поставили різьби в саду, місцевий цензор Соколов казав їх забрати геть з таким мотивом: „Оглядати старовинну різьбу вважаю ознакою великого зіпсуття“. Тепер Москва мусить пояснювати ростовському цензорові, що грецькі боги мають уже право громадянства навіть у Совітах

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

‡ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Леонтина З Терлецьких Кушкевичева, дружина гр.-кат. пароха в Янові коло Львова, упокоїлася після тяжкої недуги в головному шпиталі у Львові. У цвіті віку перенеслася до вічности жінка високих особистих і громадянських прикмет, осиротивши двоє малолітніх дітей. Воєнна хуртовина загнала Покійну в молодому віці в західні австрійські краї, де провела довгі літа в Інсбруці, у Відні, Празі, а врешті в Німецькім Яблоннім, поділяючи долю свого мужа, о. Михайла Кушкевича, військового курата австрійської та української армії. На чужині не забувала про рідний край, боліючи всіми його стражданнями, та несучи допомогу хорим і раненим воякам у військових лазаретах. Після війни перейшла тернистий шлях української еміграції в Чехословаччині, звідки вернулася до краю в 1926 р. Осівши з мужем у Янові, пережила неодно горе, але й неодну відрадну хвилю у звязку з теперішньою дійсністю, цікавлячись громадянськими справами та беручи участь в житті місцевих братств і товариств. Не було ніодної публичної імпрези без її моральної й матеріяльної допомоги. Своїми особистими й громадянськими прикметами здобула собі загальну симпатію й пошану. Доказом цього загальний жаль, який настав серед населення містечка Янова та дочерної Лелехівки на вістку про втрату своєї „Імості“. Не зважаючи на труди далекої дороги, з вінками і прапорами поспішили корпоративно і масово на похорон, що відбувся в понеділок, 19. ц. м. у Львові. Домовину з дому жалоби на Личаківський цвинтар несли на раменах. Похорон відбувся при великому здвизі також львівського громадянства, що явилось численно, щоби віддати останню прислугу невіджалуваній матері осиротілих діточок, зразковій дружині свого мужа і вірній донці свого народу. В. Їй П.!

З дороги життя.

Як я їхав на війноньку...

Якось так щасливо склалося мені в житті, що з військової служби в часі світової війни виніс я небагато спогадів.

Щоправда, небіжка наддунайська монархія, повернувши в 1915. р. до Галичини, не забула за мене, а покликала до бранки, признала здатним до військової, ба й фронтової служби, приділила до 95 полку та казала їхати до Меріш-Шенберґ.

Гаяв я, гаяв, крутив, видумував щораз то нові причини та перешкоди: Я вже був тоді жонатий і мав поняття, що то війна, а при цьому я памятав слова листу, який писав Красіцький до короля Понятовського: **Żaden się naród księgą w moc nie przysposobił. Mądry przedysputował, ale głupi pobił!..**

Це мене зражувало до війни і я не мав охоти входити в тісніший контакт з ворогом, серед якого було так багато земляків. Помагав мені в моїй військово-дипльоматичній грі поручник Вальдман, та все має свій кінець. Капітан з етапної команди Ґарфункель сказав своє останнє слово, що довше крутити годі. Я спакувався, взяв провіянт, пляшку коняку й вино тай у чорну нічку поїхав на захід вчитися воєнного ремесла. В Меріш-Шенберґ на Moраві застав я кадру мого родинного 95-го полку. Була це картина нужди й розпуки. Дрібка синів Поділля, великий відсоток львівських і провінціональних жидів та багато інших словян, недобитків із розбитих полків. Комендантом був полковник Вольґнер, а його адютантом член „Молодої Музи“ Остап Луцький.

Я всю свою воєнну енергію спрямував на зусилля позбутися кріса з плечей тай телячої торби.

Вечорами при пиві в ресторані Зайфріда приспівував я собі похоронного марша:

Ой, цісарю, цісарику, цісарю-паничу
Завдавес ми ґвер на плечі тай торбу телячу,
Десь там у Моравській Остраві у Військовій

Команді та у Відні в міністерстві війни добрі люди доказували, щоби мене пустили до хати, бо Австрія може через таких як я програти війну.

А я знову приспівував:

Ой, цісарю, цісарику, коли твоя ласка,
Пусти мене до домоньку, бо там жде Параска.

Ніщо не помагало. Я зі своїм кінським здоровлям і 110 кґ. живої ваги, став зголошуватися до мародвізити.

Наперед зголосив я біль зубів. Лікар чех вирвав мені здоровий зуб, дав аспірину й два дні „дінстфрай“. Це було багато — був час думати, що далі.

Я вдруге зголосився хорим на жолудок.

Дали мені рициновий олій та два дні „дінстфрай“.

З черги станув я перед полковим ескуляпом як хорий на легені.

Записав мені „комотшуге“ (вигідні черевики) і один день „дінстфрай“, перестерігаючи, що після війни мусітиму лікуватися.

Після перестуди одної ночі, яку я прогуляв з одним нинішнім адвокатом П. та пок. учителем Дембіцьким, став я плювати кровю.

— Аж це мене врятує — подумав я і став знову до візити.

— Плюю кровю — голошу слухняно.

— А ви хотіли в часі війни, конфітурами плювати?

Я дістав два дні касарняка і більше вже у лікаря не зголошувався.

Та довідавшися з німецького дотепу (бувімто Ґінденбурґа) про всемогучість австрійського „фельдфебля“, кажу до нього:

— Віриш в Австрію?

— Вірю.

— Хочеш, щоб виграла війну?

— Хочу.

— Но то пусти мене до Львова, бо я там мушу писати в ґазеті.

Фельдфебель зрозумів, а що Австрія не виграла війни, то бігме не моя вина.

Тиберій Горобець.

Дописи.

СТРИЙ.

Концерт українських львівських ревелерсів. Дня 1. серпня мали ми нагоду почути спів хору львівських українських ревелерсів. Хоча співали прекрасно і був що йно перший день місяця, на жаль, публики явилось обмаль, а й ті, що явились, не вміли оцінити належно ідейних співаків. А шкода, бо можна було неодного навчитись від так гарно зіспіваного гуртка. Вийшло таке, що ревелерси заледви покрили кошти найму салі й інші витратки та з пустою кишенею покинули місто Стрий.

Візитація станиславівського воєводи Яґодзінського в Стрию. Дня 7. серпня ц. р. відвідав місто і повіт Стрий станиславівський воєвода Яґодзінський. Вже від 12. години чекали на нього зібрані представники влади і відпоручники всіх установ Стрия й повіту. Явились і відпоручники українського населення і то досить численно, бо майже від усіх важніших установ. До воєводи промовив перший польський парох Стрия, убраний у фіолети і всякі найвищі відзнаки, витаючи його від польського населення і згадуючи про велику жертвенну працю польської людности для добра держави. Другий привитав воєводу д-р Гарасимів, місцевий адвокат і довголітній провідник зорганізованого українського життя в повіті. Його слова привіту поважні, річеві й отверті зробили помітне враження на всіх присутніх. „Ми — казав він — автохтонне населення українське вітаємо п. воєводу і сподіємося, що нинішній день буде дійсно початком великого діла у співжитті і праці українського населення в повіті, де ми зможемо спокійно працювати над розвитком культурно-освітнім та економічним українського населення повіту“. На ті два привіти відповів воєвода і заявив, що тішиться тими виявами так численно зібраних представників цілого населення і всіх народностей повіту і буде старатись уможливити працю всіх тих, що схочуть дійсно працювати на всіх ділянках життя в повіті і ту працю підпомагати. Після того офіціяльного привітання воєвода Яґодзінський в супроводі старости Гармати випитував зібраних гуртками представників про різні умовини праці в повіті і пізніше автом поїхав до різних установ у місті й повіті. Між іншими відвідав українські установи: Повіт. Союз Кооператив, Маслосоюз, Народній Дім, де висказував повне признання за працю й очевидні її успіхи для добра населення. На жаль, не стало воєводі часу відвідати український захист і захоронку, де побачив би був, серед яких дуже неприхильних обставин мусить працювати українське громадянство для добра й будучности народу, виховуючи сиріт і дітей на будучих громадян.

Фестин „Союзу Українок“ на Ланах. Дня 4. серпня улаштував рухливий кружок „Союзу Українок“ у Стрию на передмісті Лани фестин. Гарна погода, добірні точки програми, сокільська музика зібрали майже всю молодь українського Стрия і сусідніх сіл на той фестин. Вже давно не було такої гарної забави у Стрию, як на цім фестині, а відповідний дохід з нього уможливить дальшу освітньо-культурну працю того рухливого товариства.

СТАРОСАМБІРЩИНА.

Окружний народній фестин у Ст. Самборі. Дня 11-то ц. м. відбувся у Ст. Самборі окружний народній фестин. Хоч увесь час росив дощ, фестин цей, улаштований під фірмою місцевої Філії „Просвіти“ комітетом із дир. місц. О. С. К. д-ром Кульчицьким на чолі, пройшов удатно і дав гарний прихід. На офіціяльну частину фестину зложилися: вязанка народніх пісень відспівана мішаним хором із Лужка Гор., виступ жіночого доросту „Лугу“ із Лужка Гор.(22) у нац. строях, який виконав під звуки орхестри вправи до пісні „Боже великий“, 4 вільноручні вправи і 4 хустинами, виступ Лугу із Лаврова (20), який виконав три ефектовні вправи топірцями, коломийка із різними ефектовними вставками (нпр. танець із шаблями), яку вивів доріст Лугу із Лужка Гор., гарні вежі, переведені Лугом із Лаврова (11) і мужеським доростом Лугу із Лужка Гор. (11). Крім цього багато життя і живий настрій вносили різні веселі „несподіванки“, як нпр. виступ дітей: доні і синка п-ва Пукачів із Стрільбич, доні п-ва Кемпе із Ст. Самбора та синка п. Феденів, які із незвичайною бравурою відгуляли коломийку й інші. Слід підчеркнути, що за буфетом, не зважаючи на дощ, підчас цілого фестину сиділа старенька п-і Яворська, вдова по бл. п. о. Івані, першім національнім будителю Підкарпаття і бувшім послі до сойму. Та не обійшлось на цім фестині і без маленького інциденту: із самого початку демонстраційно покинули фестин соколи із Бусовиськ і Тершова тому, що... не хотіли виступати разом із луговиками. На нашу думку не треба тут надто вининти соколів із Бусовиськ і Тершова, знаємо їх навіть із доброго боку, як національно палких, охочих і живих хлопців. Але треба якнайгостріше осудити наскрізь розкладову, руїнницько-анархічну роботу інспіраторів таких вчинків. У конкретному випадку переважала в інспіраторів цього вчинку не глупота а зла воля. Старосамбірщанин

—о—

СПОРТ.

Легко-атлетичні змагання соколів у Бібрці.

В неділю 18. серпня ц. р. відбулося в Бібрці велике повітове сокільське свято, на якім крім масових вправ соколів і посестер був теж біг на 100 м., скок удовжінь і скок вгору; біг 4×100 м. відпав.

Біг на 100 м.: До бігу на 100 метрів стануло 15 соколів. Перший прибіг Геркес (Сокіл — Бібрка) в часі 12·3", другий Ковачок (С.-Б.), третій Дацко (Лани пов. Бібрка).

Скок удовжінь: 1) Вальчик (С.-Б.) 5·20 м.; 2) Ковачок (С.-Б.) 5·12½; 3) Залеський 5·11½ м.

Скок угору: 1) Ковачок, 2) Вальчик (оба С.-Б.), 3) Вовк (Сокіл — Гаї).

Вияснення.

Виділ Студ. Секції при Т. С. Т. „Підгіря“ в Дрогобичі повідомляє нас, що п. Богдан Мацюрак не є ані студентом, ані членом Студ. Секції і тимсамим не мав повновласти виступати в характері її представника при нагоді повитання у Дрогобичі дружини „Сяну“ в Перемишля.

—о—

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний.

Театр Ріжнородностей.
Середа, 21. VIII. год. 8 веч. „Чоловік 300.000“ Ціни найнижчі. Абон. 32.
Четвер, 22. VIII. год. 8 веч. „Чоловік 300.000“ Ціни найнижчі. Абон. 32.

Концерти українських студентів Богословської Академії у Львові відбудуться:
Теребовля 21. VIII.
Копичинці 22. VIII.
Чортків 23. VIII.
Заліщики 24. VIII.
Городенка 25. VIII.
Дохід іде на Рідну Школу.

Кіна.

АДРІЯ: Зneславлена“ і „Світла Адрії“.
АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія“.
АТЛЯНТИК: „Тигр Пацифіку“.
ВАНДА: „Мадам Батерфляй“ і „Поворот Шерльока Гольмеса“.
ҐРАЖИНА: „Чібі“ (з Франціскою Ґаль).
КАСІНО: „Провокатор Азеф“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Небезпечний кохавець“, „Пригоди шулерів“.
МАРУСЕНЬКА: „Вбивство в Шикаго“, та виступ факіра.
МІРАЖ: „Ракочі марш“, „При зачинених дверях“.
МУЗА: „Надя“ та ком. „Маскарада кохання“.
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Світ із уяви“.
ПАН: „Вондер-Бар“, „Білі люди“.
РАЙ: „Фрайляйн Доктор“.
СВІТ: Нечинне.
СОНЦЕ: „Баніт“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „42-вулиця“ і ревія „Симфонія гумору“.
УТІХА: „Чорний кіт“ і ревія.
ХИМЕРА: Нечинне.

Закордонне радіо.

Середа, 21. серпня 1935.

Відень (506,8) 14.00 Спів, 17.20 Солісти (муз., сп.), 22.35 Концерт симф. орх., **Кошиці** (259,1) 18.55 Форт. ресіталь, 20.00 Квартет дударів зі Шумави, **Прага** (470,2) 12.30 Сальон. квартет, 16.30 Концерт, 23.45 „Книга казок“ балет. сцени Мартіна, **Париж** (1648) 12.15 Симф. Музика, 20.00 Словно-муз. вад., **Білгород** (437,3) 16.30, 20.00 Пісні **Берлін** (356,7) 12.50 Розр. концерт, 18.50 Концерт на ріжних інструментах, **Кенігсьустергавзен** (1571) 10.15 Діти співають, 19.00 Нім. пісні, 20.45 Військ. марші, 22.20 Нічна музика (арфа, клярнет) **Кельн** (455,9) 16.00 Форт. твори Юр. Шумана в вик. композитора, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 16.10 Пісні, 17.00 Веселе муз. пополудне, 19.00 Симф. концерт, **Міляно** (221,2) 11.30 Тріо, 16.40 Муз.-вок. програма, 17.05 Симф. орх., 20.40 „Іль Міраколько“ муз. песа Лячетія, **Рим** (420,8) 13.05 Легка музика, 19.45 Розр. концерт, 20.40 „Я згубила мого чоловіка“ комедія Чензата.

Четвер, 22. серпня 1935.

Відень (506,8) 11.10 Зальцбурський фестіваль: Сучасна музика, 17.30 Солісти (муз., сп.), 19.35 Для серця та приємности — симф. концерт. **Брно** (325,4) 19.30 „Русалка“ оп. Двожака. **Кошиці** (259,1) 17.30 Для Закарпаття (спів: Попович), **Прага** (470,2) 18.20 Гумор. мельодрами, 22.35 Сальон. музика. **Париж** (1648) 12.15 Камер. музика, 15.30, 21.45, 22.30 Концерт (муз., сп.), **Берлін** (356,7) 16.00 Шубертові твори, 16.30 Твори молодого композитора А. Люїга, 19.20 Балет. й форт. твори Шумана. **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.00 Нар. пісні, 20.10 Муз. праєвиди. **Кельн** (455,9) 19.00 Вес. нар. музика, 20.10 Пісоньки в вик. дівчат. **Ляйпціг** (382,2) 16.00 Пісні (Беме сопр.). **Мінхен** (405,4) 17.00 Концерт, 20.10 Кабарет. **Міляно** (221,1) 17.06 Вок. концерт, 20.40 Концерт орх. **Рим** (420,8) 17.05 Вок.-муз. концерт, 20.40 „Андрій Шеніе“ оп. Джордана.

Львівське радіо.

Середа, 21. серпня 1935.

6.30 Раннішня авд., 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Концерт, 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 Російська симф. музика з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Турнір великих співаків із гр. пл., 16.00 Для жінок: Вістки після повороту з вакацій, 16.15 Концерт орх., 16.50 Фрагм. із „Спогадів квестаря“ Ходзька, 17.00 Квартетові мініятури, 17.20 Концерт військ. орх., 18.00 Веселий скеч: „500 зол.“, 18.15 Вся Польща співає, 18.30 Для дітей: „Пожежа“ Раорта, 18.40 Сільва рерум, мист. життя, 19.06 Трансм. зі Зальцбурга: „Викрадення зі Сераю“ оп. Моцарта; у перерві ок. год. 20.45 Веч. денник, 21.35 Як село живить місто, 21.45 Концерт Дашового хору, 22.05, 22.11 Сп. вістки, 22.15 23.05 Мала орх.

Четвер, 22. серпня 1935.

6.30 Раннішня авд., 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Концерт із оп. Верді в гр. пл., 13.00 Хвилина для жінок, 13.05 Популярна музика з гр. пл., 13.30 Легка муз. з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Світ казок, 16.00 Вес. авд. для дітей: „На грибн“, 16.15 Нар. пісні Дал. Сходу в вик. Ольги Ляди, в супр. форт., 16.35 Форт. ресіталь, 16.50 „Спогади Сопліци“ Г. Жевуського, 17.00 Концерт орх., пісоньки, 17.30 Муз. гутірка, 18.00 Про книжку Суходольського: Культура й особовість, 18.10 Хвилина поезії, 18.15 Хор, 18.30 Тихе місто серед дерев (Тернопіль), 18.40 Сільва рерум, мист. життя, 18.45 Спів (Ст. Теодорович, сопр.), 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Пісоньки з гр. пл., 19.50 Акт. Гутірка, 20.00 Фільм. сильветки, 20.10 Концерт. орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 З давньої та суч. Польщі, 21.00 Скр. ресіталь Б. Гімпля, 21.30 Театр Уява: „Дурнишя, не журіться!“ 22.00, 22.06 Спорт. вістки, 22.10 Мала орхестра.

Подяка.

По важких терпіннях відійшла від нас на вічний спочинок найдорожча дружина, мати, дочка і сестра бл. п. **Леонтина з Терлецьких Кушкевич.** У тім страшнім горі зазнали ми багато потіхи і помочі від добрих людей і почуваємося до обовязку цією дорогою зложити найщирішу подяку Впреподобним отцям, а саме: Впр. о. Кишакевичеві, о. Чемеринському, о. Голунькові, о. Пясецькому, о Вояковському за участь у похоронах та за прощальне слово над домовиною покійної; о. деканові Радзикевичеві, всьому населенню міста Янова та Лелехівки, відтак Братствам Найсвятіших Тайн при церкві Янівській та Лелехівській та молодому Т-ву „Луг“. Дякуємо сердечно всім приятелям і знайомим города Львова, що віддали покійній 19. VIII. останню прислугу.

о. Михайло — муж. Ірена — дочка, Михайло, Леонтина — родичі, Михайло, Конрад, Гізеля Ірена, Мирослав — брати і сестри. 184

ПОДЯКА.

Дня 16. VIII. 1935. відбулися похорони нашого Найдорожчого Батька, Дідуся і Брата бл. п. **Григорія Рондяка.** Діткнені тяжкою долею складаємо щиру подяку за зяви співчуття та симпатії для дорогого нам Покійника. Особливо дякуємо п. Професорові Д-рові Панчишинові, Д-рам Дубовому, Левоівському, Логазі та Сташинському за безкорисне лікування Покійника в часі тяжкої недуги; Впр. о. совітникові Кишакевичеві і о. Фр. Боскому Ч. І. за провід і участь у похоронах та пароховi о. Яценкові і Церковному Братству в Клепарові за віддану останню прислугу Покійному; п. радникові Купчинському та його Хорові за спів, яким звеличали цей сумний обряд. Та й Ви всі Громадяни Клепарова і Львова, що не жаліли часу і труду, щоби своєю численною участю в похоронах облегчити наш тяжкий біль, прийміть: Щире Спаси-Бі!

Доньки: Ольга Турянська, Стефанія, Ірена. Сини: Роман, Ярослав, Володимир. Синова: Зцена зі Штольбів. Зять: Д-р Іван Турянський. Внуки: Ярослав, Юрій. Брат: Петро. 186

БІРЖА.

ЗБІЖЕ.

Ціни паритас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця од. з 1935	13·25	13·50	14.75	15·00
Пшениця зб. з 1935	12·25	12·50	13·75	14·00
Жито одноціле	8·50	8·75	10·00	10·25
Жито збірне	8·25	8·50	9·75	10·00
Ячмінь одноцілий	10·75	11·00		
Ячмінь на живо	10·00	10·25	12·00	12·25
Ріпак озимий	29·00	29·50		
Ріпак літній	23·00	25·00		
Макухи льняні	14·00	14·50		
Висівки житні			5·25	8·50

Інші курси незмінені.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1·75—1·81, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·15—26·25, австр. шілінги 100·00 — 103, чеські корони 20·50—21·25, рум. леї 29·50—31·50, ліри 38·50—41·00.

Золото: Доляри 9·03·50—9·08, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·60, Рублі 4·60 — 4·70, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Премійки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 41·25—43·00.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 20-го серпня п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опаковання . .	2·50	зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакованням	2.54·50	„
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·60	„
1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·65	„
1 к. яєць	3·00—3·10	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. VIII. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·80	зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·80	„

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Вписи до всіх трьох кляс гімназії нового типу і на І. і ІІ. курс Захоронкарської Семинарії СС. Василіянок у Львові вул. Потоцького 95. приймає додатково управа школи від 25. серпня до 3. вересня включно. 173 2-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФУТРА виконує дешево й солідно Евген Говникович, Львів, вул. Домініканська ч. 4. 123 12-90

Золото, срібло, годинники, брилянти, Вл. Бушек, Львів, Академічна 6., тел. 218-48. 1708 4—6

Особа в середньому віці найде місце при дитині в українській родині на Шлеську. Зголошення: інж. Б. Попович, Львів, вул. Руська 20, склеп з насінням, від год. 10—13. 167 2-2

Прийму 2 панночки на станцію. Вишницька, Львів, Марка 4, партер. 168 2-2

Шукаю спільника до знаної фірми торговельної, середмістя, готівка кілька тисяч зол. конечна. Зголошення: „Діло“ „Безризиковний“. 169 2-2

Шукаю вправного і енерґічного учителя, найрадше зредукованого гімназійного вчителя — для хлопця в першої кл. гімн. в Косові. Умови за порозумінням. Зголошення: Марія Ернiхова, Косів ад Коломия. 170 2-2

Шукаю умебльованої кімнати. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Мешкання“. 171 2-2

Молода зредукована учителька прийме лекції в усіх кляс вселюдних шкіл або займеться вихованням дітей. Ірена Мричко. Ustrzyki. 172 2-3

Інтеліґентна, господарна, ощадна особа займеться домом найрадше у самітних. К. Міхальська. Басівка, п. Оброшин. 174 2-2

4 покої, 2 передпокої, кухня, комфорт, город. 120 зол. місячне комірне — інформує „Трансакція“ — Коперника 7. 175 2-2

Готелевого нумерового (льондинера) до обслуги готелевих гостей, замешкалого у Львові, прийме від 1. вересня „Народня Гостинниця“ вул. Косцюшка ч. 1. 162 3-3

Прийму на станцію 1—2 учеників(ць) тільки з нижчих кляс. Совісна опіка і здоровий харч, на бажання німецька конверсація і поміч в науці. В. Медвецький, Львів, Супінського 27. 179 2-2

Станція для двох панночок з вищих кляс з повним удержанням при інтеліґентній родині. Коржинська, ... дика 27, (близько укр. акад. гімн. і ... С. С. Василіянок при вул. Потоцького). Інформації від год. 1/2 2 до 3. 181 ...

До винайму зараз, дешево, ... покомфортове, трикімнатне ... Тарновського 51. ...

Продам малий дерев'яний дім з ... дом і гарною парцелею. Відомість: ... марстинів, Стебелінських 6. 182 1-...

Жінка в старшому віці, що має на ... їм утриманні мужа невиліочно ... звертається оцим до Шановної Публики з милосердним серцем, щоби прийшли їй з допомогою матеріяльно, бо ... з причини зломаної правої руки і старшого віку не може нічого заробити. ... Ласкаві датки приймає Розалія ...да, Львів, вул. Короля Лещинського ...

Прийму на станцію дівчинку літ ... фортепян дома. Близько школи С. С. Василіянок і дівочої гімназії Р. Ш. І. ...нева, вул. Білинських 25 ІІ. п. ...

Золоті та срібні вироби, перстені, шлюбні обручки тощо, продає ... славнозвісна католицька фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, Марійська пл. ... Полагоджує всякі направи. ...

Два покої нижу, ... винайме дешево бездітна родина. — Потоцького ч. 110. ІІ-ий поверх, двері 7. Отвирати від 9—12. ...

До винайму: У Львові, на Зелен... пять хвилин до трамваю — мала, ... турно ведена господарка. Мешкання, город ярінний, аґрестовий і порічковий, молодий сад, поле і луки. Разом близько 3 морги. На протяг часу від трьох до десяти літ. Вижріпне для емеритів, чи родичів, що посилають діти до школи. Інформації в Народній Організації Українців м. Львова вул. Підвальна ч. 7/ІІІ. п. між год. 11. а 12. кожного дня. Речинець винайму кінчиться ... вересня 1935. ...

ОГОЛОШЕННЯ.